

Actieplan
Ondersteuning en waardering mantelzorgers

Inhoud

1	INLEIDING	3
1.1	GEMEENTELIJK BELEID	3
1.2	ACTIEPLAN	4
1.3	HOE KWAM DIT PLAN TOT STAND?	4
2	WAT IS ER IN RAALTE	5
2.1	INFORMATIE, ADVIES EN BEGELEIDING	5
2.2	OOG VOOR MANTELZORG	6
2.3	ONTLASTEN EN VERLICHTEN	6
3	INFORMATIE	8
3.1	WAT WILLEN WE BEREIKEN?	8
3.2	WAT GAAN WE HIERVOOR DOEN?	8
4	OOG VOOR MANTELZORG	11
4.1	WAT WILLEN WE BEREIKEN?	11
4.2	WAT GAAN WE HIERVOOR DOEN?	11
5	ONTLASTEN EN VERLICHTEN	13
5.1	WAT WILLEN WE BEREIKEN?	13
5.2	WAT GAAN WE HIERVOOR DOEN?	13
6	WAARDEREN	15
6.1	WAT WILLEN WE BEREIKEN?	15
6.2	WAT GAAN WE HIERVOOR DOEN?	15
7	ROLVERDELING, FINANCIËN EN PLANNING	16
7.1	SAMEN WERKEN AAN UITVOERING VAN HET PLAN	16
7.2	FINANCIËN	17
7.3	PLANNING	17

1 Inleiding

Voor elkaar zorgen, voor je gezin, familie, vrienden en bekenden. Ook als zij door ouderdom, ziekte of beperking extra zorg of ondersteuning nodig hebben. Dat is de kern van mantelzorg. Mantelzorgers bieden vaak de dagelijkse zorg, onbetaald en niet-beroepsmatig. Die zorg die niet altijd door een beroepskracht over te nemen is. In Raalte zorgt ongeveer één op de vijf inwoners langdurig en onbetaald voor een chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende partner, ouder, kind of ander familielid, vriend of kennis. Voor deze mensen met een hulpvraag is de zorg van hun naasten heel belangrijk. Zij waarderen de hulp die door hun omgeving wordt gegeven. Het is fijn als je iemand kent en de zorg voelt vertrouwd aan. Een samenleving zonder mantelzorg is niet denkbaar.

Mantelzorg is iets waar je vaak niet over nadenkt. Het overkomt je en je past je aan naar de nieuwe situatie. Vaak rol je er langzaam in en wordt de zorg opgemerkt meer en meer. Soms is de zorg zo

zwaar dat een mantelzorger overbelast raakt en zelf gezondheidsklachten krijgt. Redenen dus om stil te staan bij mantelzorg en na te denken over hoe de gemeente, samen met maatschappelijke organisaties, bedrijven en vrijwilligers(organisaties) de mantelzorger kan ondersteunen.

1.1 Gemeentelijk beleid

Vanaf 2015 is de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) van kracht. Uitgangspunt van de wet is dat mensen langer thuis kunnen blijven wonen, met behulp van het eigen sociale netwerk en eventueel met ondersteuning van de gemeente. De wet is onderdeel van een grote maatschappelijke verandering: de verschuiving van de verantwoordelijkheden tussen overheid en burger. Van inwoners wordt verwacht dat ze meer zelf gaan regelen, dat ze meer zelf gaan doen en dat ze daarvoor ook vaker een beroep op hun omgeving zullen doen. Dit vraagt om een cultuurverandering bij de gemeente, maar ook binnen maatschappelijke organisaties en bij inwoners. In december 2015 heeft de gemeenteraad het Wmo beleidsplan 2016-2019 vastgesteld Belangrijke uitgangspunten zijn:

- Versterken Ode en 1e lijns zorg;
- Overheidsparticipatie;
- Eigen kracht;
- Maatwerk;
- Dichtbij georganiseerd;
- Aantoonbaar vraaggericht werken.

Ondersteuning en waardering van mantelzorgers is binnen de Wmo een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Niet voor niets; want de belangrijkste pijlers waar het succes van de Wmo op rust zijn de zelfredzaamheid van de burger en inzet van familie, burens en kennissen. Mantelzorgers en vrijwilligers vormen daarmee het sociale kapitaal van Raalte. In het beleidsplan staan ambities en doelen die bijdragen aan de ondersteuning van mantelzorgers. De speerpunten zijn voorkomen van overbelasting onder andere door respijtovereenkomst, goede informatievoorziening en het waarderen van mensen die zorgen voor een hulpbehoevende naaste. De ondersteuning wordt zoveel mogelijk dicht bij huis georganiseerd.

1.2 Actieplan

In dit actieplan presenteert de gemeente Raalte punten waarmee de mantelzorgondersteuning in Raalte wordt verbeterd. Met dit plan werken we aan een adequaat, samenhangend en toegankelijk ondersteuningsaanbod waarmee we de taken van de mantelzorger verlichten en zorgen dat mantelzorgers hun taken kunnen blijven uitvoeren zonder dat zij overbelast raken of in een sociaal isolement komen. Het actieplan is richtinggevend voor de komende vier jaar. Het plan wordt samen met mantelzorgers en maatschappelijke organisaties verder uitgewerkt. Ontschotting, samenwerking en afstemming zijn belangrijke randvoorwaarden.

De acties zijn onderverdeeld in vier hoofdthema's:

1. Informeren;
2. Oog voor mantelzorg;
3. Ontlasten en verlichten;
4. Waarderen;

1.3 Hoe kwam dit plan tot stand?

In de eerste helft van 2016 hebben we bijeenkomsten georganiseerd voor mantelzorgers en organisaties. We hebben verschillende vragen voorgelegd: Welke ondersteuning wordt in Raalte geboden en sluit dit aan op de behoefte? Wat zijn aanvullende mogelijkheden van zowel gemeente, maatschappelijke organisaties en bedrijven? Hoe kunnen we zo veel mogelijk mantelzorgers bereiken? In totaal hebben circa 20 beroepskrachten en meer dan 30 mantelzorgers een bijdrage geleverd aan dit plan.

We hebben veel gehoord en besproken. Wat blijkt, er gebeurt al veel, maar er zijn zeker ook verbeterpunten. Zoals het verbeteren van informatievoorziening gericht op de mantelzorger en zijn omgeving en het zorgen voor meer samenhang in het ondersteuningsaanbod. De opbrengst van de bijeenkomsten zijn in dit actieplan verwerkt.

Leeswijzer

Het actieplan start met een korte beschrijving van de huidige situatie. Het is overzicht van het huidige ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers in Raalte. In de hoofdstukken drie tot en met zes komen per thema de actiepunten aan bod. Het laatste hoofdstuk gaat over de rolverdeling, planning en financiering.

Het is niet mogelijk om alle activiteiten tot en met 2020 specifiek te beschrijven en vast te leggen. Daarom is het actieplan zo opgezet dat er ook ruimte is om gedurende de uitvoering acties aan te passen of uit te breiden. Voorwaarde is dat deze wijzigingen wel aan moeten sluiten bij de geformuleerde doelstellingen.

2 Wat is er in Raalte

Mantelzorgondersteuning is een breed begrip. Het zijn alle diensten, activiteiten of regelingen die het werk van de mantelzorger verlichten en overbelasting kunnen voorkomen. Van goede informatie over het ziektebeeld, een helpende hand bij zorgtaken tot een luisterend oor en emotionele steun. Verschillende partijen hebben hier een rol in, zoals hulpverleners, consultants van het sociaal loket, beroepskrachten binnen zorg, welzijn, sport en het onderwijs, werkgevers, vrijwilligers(organisaties) en kerken. We zien het voorkomen van overbelasting van mantelzorgers dan ook als een gezamenlijke verantwoordelijkheid. In Raalte zijn diverse voorzieningen en activiteiten voor mantelzorgers, die we hieronder beschrijven.

2.1 Informatie, advies en begeleiding

Informatie kan mantelzorgers op verschillende manieren ondersteunen. Informatie over voorzieningen en regelingen helpt de mantelzorger zaken te organiseren. Voorlichting over ziekten of beperkingen geeft de mantelzorger inzicht in het ziektebeeld en de zorgtaken.

Steunpunten voor mantelzorg: informatie, advies en begeleiding

De medewerkers van Carinova Mantelzorgondersteuning en de Stichting Vrijwillige thuiszorg (SVTO) zijn er speciaal voor de mantelzorger, ze bieden individuele ondersteuning. De mantelzorger kan bij deze organisaties terecht met vragen over de zorgtaken, het voorzieningenaanbod en de mogelijkheden om ondersteuning te krijgen. De consultants bieden

een luisterend oor en zoeken samen met de mantelzorgers naar oplossingen. Mantelzorgers in Heino, Laag Zuthem en Lierderholthuis kunnen terecht bij SVTO en mantelzorgers in de overige kernen in Raalte bij Carinova Mantelzorgondersteuning.

Voor het uitwisselen van ervaringen en het opdoen van kennis zijn er trainingen en themabijeenkomsten zoals bijvoorbeeld het Alzheimercafé en het Autismecafé. Tijdens deze groepsbijeenkomsten is er ruimte voor lotgenotencontact. Deze bijeenkomsten worden georganiseerd door diverse partners in Raalte samen met Carinova Mantelzorgondersteuning en Stichting Vrijwillige Thuiszorg. Deze organisaties geven ook ieder jaar op 10 november uitvoering aan de jaarlijkse Dag van de Mantelzorg. Op deze dag uiten we onze waardering aan mantelzorgers.

Overige informatie en advies

Daarnaast kunnen mantelzorgers vragen stellen aan de ouderenadviseurs, consultants van MEE en van vriendendienst Deventer, het maatschappelijk werk, de huisarts of de praktijkondersteuner van de huisarts. In ieder dorp in de gemeente Raalte functioneert een Kernteam. Dit team bestaat uit organisaties en partijen die actief zijn in hun dorp en waar jong en oud welkom zijn met vragen over ontmoeten, wonen, zorg en welzijn. Het Kernteam beantwoordt vragen en geeft informatie over o.a. zorg thuis en mantelzorg, vervoersmogelijkheden, vrijwilligerswerk, thuistechnologie etc.

De casemanager dementie helpt als er sprake is van geheugenproblemen of dementie. De casemanager biedt begeleiding en ondersteuning, geeft informatie en advies en helpt bij praktische zaken.

Sommige mantelzorgers krijgen te maken met psychische problematiek. De organisatie Mindfit geeft hierover voorlichting aan mantelzorgers en leert ze hier mee om te gaan.

Vriendendiensten is er speciaal voor mensen (18+) die met de psychiatrie in aanraking zijn (geweest) en behoefte hebben aan informatie, activiteiten, ondersteuning en/of meer sociale contacten. Ook familieleden, vrienden en belangstellenden die meer over de psychiatrie willen weten, kunnen hier terecht.

Landelijk zijn er diverse informatielijnen zoals de alzheimer telefoon, Sensor en de mantelzorgtelefoon (Mezzo).

Op internet is veel informatie voor mantelzorgers te vinden o.a. op sites van Mezzo, Movisie en van patiëntenverenigingen. Op een aantal van deze landelijke sites kunnen mantelzorgers ervaringen uitwisselen met en vragen stellen aan lotgenoten.

2.2 Oog voor mantelzorg

De zorg voor een cliënt is een samenspel tussen mantelzorgers en professionele zorgverleners (formele en informele zorg). Met aanbieders van Wmo begeleiding (maatwerk) zijn afspraken vastgelegd over het signaleren van eventuele overbelasting van aanwezige mantelzorgers en over de samenwerking met mantelzorgers.

OZO verbindzorg faciliteert de samenwerking tussen formele en informele hulpverleners. Alle partijen rondom de cliënt worden samengebracht en kunnen via een eenvoudig computersysteem online met elkaar communiceren over de zorg. Ook de mantelzorger heeft toegang tot het systeem en blijft daardoor goed op de hoogte en kan communiceren met de hulpverleners.

In het verleden heeft de gemeente een subsidie verstrekt voor een project mantelzorg en werk. Vijf werkgevers uit de gemeente Raalte hebben nu de landelijke erkenning 'Wij werken mantelzorgvriendelijk' omdat ze binnen hun bedrijf voor een mantelzorgvriendelijk werkklimaat zorgen.

Carinova Mantelzorgondersteuning en SVTO geven gastlessen op school en bieden ondersteuning aan jonge mantelzorgers o.a. door lotgenotencontact en maatjes.

2.3 Ontlasten en verlichten

Veel mantelzorgers hebben behoefte aan een korte adempauze, om even andere dingen te doen dan zorgen. Dit kan bijvoorbeeld als een professional of vrijwilliger de taken overneemt, maar ook door een vorm van dagbesteding of opvang. Ook praktische hulp kan de taken van de mantelzorger verlichten.

Respijtzorg

Respijtzorg is de verzamelnaam voor uiteenlopende vormen van mantelzorgvervanging. Thuis of buitenshuis, geboden door familie, vrijwilligers of professionals. De overname van de zorg kan incidenteel zijn, bijvoorbeeld tijdens een vakantie, maar het kan ook gaan over bijvoorbeeld wekelijks een dagdeel of maandelijks een weekend.

SVTO en Carinova bieden intensieve vrijwillige thuiszorg. Geschoolde vrijwilligers nemen taken (thuis) van de mantelzorger over zodat de mantelzorger even weg kan.

"Handen-in-Huis" is een landelijk werkende organisatie: Vrijwilligers van "Handen-in-Huis" nemen voor een korte periode de taken over van de mantelzorger. De financiering van deze vervanging loopt via de zorgverzekeraar. Het aantal dagen dat vergoed wordt is afhankelijk van de polis.

Dagbesteding zonder indicatie in eigen dorp. Deze vorm van laagdrempelige dagbesteding biedt ontmoeting en een vaste structuur aan ouderen en dient tevens (net als geïndiceerde dagbesteding) ter ontlasting van de mantelzorger.

Dagbesteding en tijdelijke opvang (met indicatie) wordt door verschillende organisaties geboden. Zo hebben onder andere de Zorggroep Raalte, Carinova en Interact Contour lokaties in Raalte. Daarnaast bieden diverse zorgboerderijen dagbesteding en opvang.

Praktische ondersteuning

Ook praktische ondersteuning kan de taak van de mantelzorger verlichten. Deze hulp kan gericht zijn op de zorgvrager, maar ook op de mantelzorger. De gemeente Raalte ondersteunt diverse lokale partijen bij het organiseren van deze hulp.

Vrijwilligers van de Algemene Hulpdienst bieden verschillende soorten hulp en ondersteuning aan mensen die bepaalde taken zelf niet meer kunnen uitvoeren. Zoals hulp en/of begeleiding bij het persoonlijk vervoer bij bezoek aan een arts, de dagopvang of familiebezoek. Of hulp bij het doen van boodschappen, begeleiding bij het wandelen of iemand bezoeken en samen iets doen. Ook het doen van klein onderhoud in de tuin of klusjes in de woning die iemand door omstandigheden zelf niet meer kan uitvoeren hoort tot de mogelijkheden.

Het steunpunt Thuisadministratie van Humanitas Raalte geeft ondersteuning aan mensen met een minimuminkomen (werk of uitkering). Vrijwilligers van het steunpunt helpen de financiën en administratie op orde te brengen en te houden.

Service- en gemaksdiensten kunnen een mantelzorger ook ondersteunen. Voorbeelden hiervan zijn een boodschappenbezorgdienst van de supermarkt, maaltijden aan huis, was- en strijkdiensten. In Raalte worden servicediensten aangeboden door onder andere 'Mien zorgt' en 'Carinova Servicepakket'.

3 Informatie

Mantelzorgers vinden goede informatievoorziening belangrijk. Zij geven aan voor tal van vragen of problemen te staan. De informatie die hierbij kan helpen is niet altijd eenvoudig te vinden. Soms is niet duidelijk welke oplossingen mogelijk zijn, wie eventueel kan helpen en welke weg je moet bewandelen om voor ondersteuning in aanmerking te komen. Mantelzorgers vinden het ook vaak vanzelfsprekend dat ze voor de ander zorgen. De ervaring is dat mantelzorgers niet snel, of pas (te) laat, om ondersteuning vragen. Een deel van de mantelzorgers doet zelfs helemaal geen beroep op voorzieningen. Zij herkennen zich bijvoorbeeld niet in die term mantelzorgers. Daarom zetten we in op goede informatievoorziening. Niet alleen gericht op de mantelzorgers zelf. Het is goed als de omgeving van mantelzorgers, zoals vrienden, collega's, werkgever en docenten, ook goed geïnformeerd zijn. Zij kunnen alert zijn op overbelasting en mantelzorgers helpen. Bijvoorbeeld door begrip te tonen, te luisteren en mee te denken over oplossingen.

3.1 Wat willen we bereiken?

Door te zorgen voor een goede informatievoorziening willen we het volgende bereiken:

- *Bij inwoners van Raalte de kennis over mantelzorg vergroten. Mantelzorgers en hun omgeving kennen de signalen van overbelasting en zijn op de hoogte van mogelijkheden om overbelasting te voorkomen. Mantelzorgers weten waar zij hulp kunnen krijgen.*
- *Mantelzorger hebben eenvoudig toegang tot informatie die hen kan ondersteunen. Dit kan bijvoorbeeld informatie zijn over voorzieningen, organisaties en regelingen.*
- *Mantelzorgers kunnen zorgen en ervaringen met elkaar delen en voelen zich hierdoor ondersteund.*

3.2 Wat gaan we hiervoor doen?

Actiepunt 1 Periodiek publiciteit over mantelzorg

Vanaf 2016 zetten we mantelzorg regelmatig op de kaart. We starten met maandelijks aandacht te besteden aan mantelzorg via een vaste rubriek in de huis-aan-huiskrant. In deze rubriek staan praktijkverhalen van mantelzorgers, praktische voorbeelden en tips wat je als mantelzorger kunt doen en waar je terecht kunt met een (hulp)vraag. We zoeken zoveel mogelijk aansluiting op landelijke campagnes zoals de dag van de mantelzorg, de dag de dementie, dag van de GGZ enzovoorts. Rondom

Publiciteit
Goede Sociale kaart
Een aanspreekpunt
voor ondersteuning
Lotgenoten contact

deze campagnes zetten we ook in op extra publiciteit en organiseren we voorlichtingsbijeenkomsten, workshops of ontmoeting tussen mantelzorgers.

Wie voert dit uit?

De gemeente zal de informatievoorziening coördineren. Bij de uitvoering worden Carinova Mantelzorgondersteuning, SVTO en diverse deskundigen zoals mantelzorgers, hulpverleners en patiëntenvereniging en advies- en cliëntenraden betrokken.

Actiepunt 2 Samenhang in voorlichting en preventie

Het aanbod aan cursussen, trainingen en voorlichtingen bundelen we in één overzicht. Bijvoorbeeld in een (digitale) kalender. Zo ontstaat een goed beeld van alle mogelijkheden die er zijn. Door het bundelen wordt zowel eventuele overlap of juist de samenhang tussen verschillende activiteiten duidelijk. Het digitale platform Kr8 van Raalte is de plek waar het diverse aanbod zal worden verzameld en gedeeld. Organisaties die we subsidiëren voor voorlichting en preventie hebben de opdracht om deze informatie aan te leveren. Dit is onderdeel van de subsidieafpraak.

Wie voert dit uit?

SVTO en Carinova krijgen de gezamenlijke opdracht dit (eventueel met andere partijen) te organiseren en bij te houden.

Actiepunt 3 Digitaal platform met een sociale kaart

We hebben in 2016 een digitaal platform Kr8 van Raalte ontwikkeld. Deze website is een digitale "toegangspoort" tot informatie over wonen, (mantel)zorg, welzijn, jeugd, werk en inkomen. De website bevat een sociale kaart met betrouwbare informatie over voorzieningen en aanbieders. Mantelzorgers vinden hier informatie over mogelijkheden om elkaar via het web te ontmoeten, vragen aan elkaar te stellen en zorgen en ervaringen met elkaar te delen (lotgenotencontact). De Kr8 van Raalte bevat een kalender met voorlichtingen trainingen en bijeenkomsten (actiepunt 2). Daarnaast is er informatie over digitale hulpverlening te vinden. In 2017 is het platform in gebruik en zullen we inzetten op het vergroten van bekendheid en het gebruik van de webportal bij mensen met een zorgvraag en mantelzorgers.

Wie voert dit uit?

De gemeente heeft de regie als het gaat om het realiseren van een goede informatievoorziening. Dit doet de gemeente samen met diverse organisaties, cliënt- en adviesraden en inwoners. Om het gebruik van "Kr8 van Raalte" te bevorderen zorgt de gemeente op diverse manieren voor publiciteit zoals informatie in kranten, huis-aan-huisbladen, publicaties van de samenwerkende organisaties en op websites.

Actiepunt 4 Een herkenbaar punt voor alle vragen over mantelzorg.

Er is een duidelijke en herkenbare 'frontoffice' met één telefoonnummer en e-mailadres voor mantelzorgers. Hier kunnen mantelzorgers, professionals en vrijwilligers terecht met vragen (telefoon/email). De 'frontoffice' wordt uitgevoerd door professionals met kennis en expertise over mantelzorg en over ondersteuningsmogelijkheden. Zij kunnen vragen direct beantwoorden, doorverwijzen of een afspraak inplannen. Het is wenselijk dat er tevens een fysiek (inloop)spreekuur is binnen de kernen (onderdeel van Kernteam).

Wie voert dit uit?

Carinova en SVTO voeren deze taken nu uit. We vragen deze organisaties een plan te maken om deze frontoffice en de inloopsprekuren in te richten. Zij hanteren een eenduidige werkwijze voor ondersteuning en de registratie.

Actiepunt 5 Eenduidige werkwijze voor ondersteuning

Voor ondersteuning aan mantelzorgers wordt een eenduidige transparante werkwijze (systematiek) en registratie gehanteerd. Het gaat zowel om samenwerking tussen de beide mantelzorgorganisaties en andere organisaties (Kr8 van Raalte). Relevante partijen (o.a. huisartsen) die een belangrijke rol hebben bij het signaleren van (over)belasting en doorverwijzen van mantelzorgers zijn goed op de hoogte van de ondersteuning van Carinova en SVTO.

Wie voert dit uit?

Carinova en SVTO nemen deel aan het scholingsprogramma van de Kr8 van Raalte.

Actiepunt 6 Inwoners stimuleren tot initiatief om zelf ervaringen als mantelzorgers te delen en om elkaar te helpen.

Veel mantelzorger vinden contact met andere mantelzorgers waardevol. In Raalte zijn diverse zelfhulpgroepen of en vormen van lotgenotencontact. Daarnaast zijn er verschillende maatjesprojecten. We gaan de komende jaren meer aandacht geven aan de deze vormen van ondersteuning o.a. door nieuwe groepen te faciliteren en de bestaande ontmoetingsgroepen en data op de Kr8 van Raalte te publiceren.

Wie voert dit uit?

Carinova en SVTO in samenwerking met mantelzorgers.

4 Oog voor mantelzorg

Om goed voor een naaste te kunnen zorgen en tevens het eigen leven op de rit te houden, is begrip en steun van de omgeving heel belangrijk. Van vrienden en bekenden maar ook de aandacht van hulpverleners, werkgevers en het onderwijs. Mantelzorgers zijn als het ware de 'partners in de zorg' van artsen, therapeuten, begeleiders, consultants, verpleegkundigen of thuiszorgmedewerkers. Het is belangrijk dat hulpverleners mantelzorgers bij de zorg betrekken en hen ondersteunen. Hulpverleners als huisartsen, specialisten en thuiszorgmedewerkers hebben tevens een signalerende functie. Werkgevers kunnen mantelzorgers helpen door flexibeler om te gaan met werktijden, begrip te tonen en te wijzen op de ondersteuningsmogelijkheden binnen en buiten het bedrijf. Jonge mantelzorgers hebben er baat bij als ze 'gewoon' ongestoord naar school kunnen gaan. De school kan helpen door het onderwerp bespreekbaar te maken maar ook door bijvoorbeeld flexibele regels te hanteren bij huiswerk, proefwerken of verlofregelingen.

4.1 Wat willen we bereiken?

- Mantelzorgers voelen zich erkend en ondersteund in hun zorgtaken en kunnen deze taken combineren met werk en school.
- Voorkomen van overbelasting bij mantelzorgers.

4.2 Wat gaan we hiervoor doen?

Actiepunt 7 Mantelzorg(vriendelijk) beleid bij zorgorganisaties.

Mantelzorgers zijn partner in de zorg. Daarom willen we dat zorgverleners altijd rekening houden met de situatie van de mantelzorgers. We stimuleren en faciliteren de samenwerking tussen zorgprofessionals en mantelzorgers. Ook bij toewijzen van ondersteuning houden we rekening met (mogelijkheden) van de mantelzorger.

Wie voert dit uit?

Samen met Carinova Mantelzorgondersteuning, SVTO en zorgorganisaties maken we een plan. We organiseren in het voorjaar van 2017 een bijeenkomst met onder andere gecontracteerde zorgaanbieders, huisartsen, thuiszorgorganisaties en het Gemeentelijk Toegangsteam (GTT). Het doel is zicht te krijgen op welke manier de organisaties mantelzorgers betrekken en ondersteunen, welke werkwijze of instrumenten nu worden gebruikt waar nog kansen voor verbetering liggen.

Actiepunt 8 Het agenderen van 'werk en mantelzorg' bij werkgevers

We zetten de combinatie werk en mantelzorg opnieuw op de kaart. We gaan werkgevers uitdagen en stimuleren tot een mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid. Dit doen we door ervoor te zorgen dat werkgevers de voordelen van mantelzorgvriendelijk beleid kennen en dat zij weten hoe zij kunnen bijdragen aan het succesvol combineren van het werk en zorgtaken door werknemers.

Wie voert dit uit?

Bureau Jong en Veer heeft veel expertise op het gebied van werk en mantelzorg en heeft eerder in Raalte een aantal trajecten verzorgd. Dit bureau vragen we opnieuw om bij werkgevers het thema op de kaart te zetten, bijvoorbeeld door het organiseren van bijeenkomsten met werkgevers, een werksessie, scholing en het verzorgen van voorlichting over het thema. Dit doen zij in nauwe samenwerking met Carinova Mantelzorgondersteuning en SVTO.

Actiepunt 9 Aandacht voor jonge mantelzorgers op school

We zetten in op 'mantelzorgvriendelijke' scholen in Raalte. Scholen hebben structureel aandacht voor jonge mantelzorgers Door jonge mantelzorgers te signaleren en een vorm van begeleiding te bieden.

Wie voert dit uit?

De twee mantelzorgorganisaties ondersteunen scholen. Door onder andere informatie en advies, voorlichting, lesmateriaal of gastlessen. Carinova en SVTO maken een meerjarenplanning, waarin zij aangeven op welke wijze en op welke scholen er aandacht is voor jonge mantelzorgers.

5 Ontlasten en verlichten

Mantelzorgers besteden veel tijd aan het verlenen van zorg. Vaak komen zij daardoor niet toe aan tijd voor hen zelf. Hun eigen sociale netwerk kan onder druk komen te staan of zij hebben te weinig tijd voor het eigen huishouden. Een deel van mantelzorgers geeft aan dat het fijn is om zorgtaken even uit handen te kunnen geven. Hierbij gaat het niet altijd om zorgtaken maar soms is het ook prettig als er praktische hulp wordt geboden.

Als de mantelzorg wordt overgenomen door een ander, dan noemen we dat 'respijt'. Het kan gaan om een korte periode: een uurtje, een avond of een weekend. Het kan ook voor een langere periode zijn. De zorg kan thuis gegeven worden, maar ook buitenshuis. Bijvoorbeeld omdat de nodige zorg niet thuis geleverd kan worden. Betaalde krachten of vrijwilligers kunnen de zorg dan overnemen.

Vrijwilligersorganisaties en kerken spelen een belangrijke rol bij de ondersteuning van mensen met gezondheidsproblemen en hun mantelzorgers. Zij bieden vaak sociaal-emotionele steun aan mantelzorgers of praktische ondersteuning zoals het begeleiden van langere of kortere uitstapjes, het doen van boodschappen of ondersteuning bij vervoer.

5.1 Wat willen we bereiken?

We willen bereiken, dat mantelzorgers meer tijd voor zichzelf hebben en hierdoor meer energie hebben voor hun mantelzorgtaken.

5.2 Wat gaan we hiervoor doen?

Actiepunt 10 Drempels verlagen voor respijt

Mantelzorgers ervaren verschillende drempels voor het gebruik van respijtoorzieningen zoals onbekendheid met wat mogelijk is, deskundigheid van degene die taken overneemt of (te hoge) kosten. Samen met partners gaan we aan de slag om drempels voor respijt zoveel mogelijk te verlagen. Dit doen we onder andere door goede informatievoorziening over de mogelijkheden, regelingen en kosten en zorgen dat verwijzers goed op de hoogte zijn. De kernteams kunnen hier een rol in vervullen. Daarnaast zorgen we voor voldoende respijtmogelijkheden en willen we de (financiële) drempel voor dagbesteding verlagen.

Wie voert dit uit?

De gemeente neemt de regie voor dit actiepunt en brengt partijen samen om hier uitvoering aan te geven.

Actiepunt 11 Afstemming binnen de informele ondersteuning

We gaan meer afstemming en samenhang creëren in het informele ondersteuningsaanbod. In Raalte zijn diverse vrijwilligers actief die mantelzorgers kunnen ondersteuning. Van gezelschap of ondersteuning bij klusjes in huis tot intensieve ondersteuning waarbij de vrijwilliger (een deel van) de zorgtaken van de mantelzorger tijdelijk overneemt. Voor mantelzorgers is echter niet altijd duidelijk welke mogelijkheden er zijn. We zien kansen in samenwerking. Bijvoorbeeld realiseren van een aanspreekpunt voor mensen die op zoek zijn naar een vrijwilliger of maatje. Gezamenlijk werven, opleiden en inzetten van vrijwilligers. Innovatie, ontwikkelen van nieuwe vormen van ondersteuning bijvoorbeeld als het gaat om respijtzorg.

Wie voert dit uit?

Landstede Welzijn voert dit samen uit met de gemeente. Een eerste stap is een werksessie met diverse organisaties die informele ondersteuning bieden. Zoals de vrijwillige thuiszorg (Carinova en SVTO), zorgorganisaties (o.a. Carinova en Zorggroep Raalte, RIBW, Stichting Parabool) en vrijwilligersorganisaties als de Zonnebloem, Humanitas en Algemene Hulpdienst en bij kerken. Het doel is met elkaar te bepalen op welke manier dit actiepunt realiseren kan worden en hierover afspraken te maken. We vragen het vrijwilligerssteunpunt vervolgens dit verder op te pakken.

Actiepunt 12 Voldoende deskundige vrijwilligers

We gaan de deskundigheid van zorgvrijwilligers vergroten. Scholing is voor alle vrijwilligers een aandachtspunt, maar voor zorgvrijwilligers vraagt scholing extra aandacht. Voor sommige situaties is het lastig om een vrijwilliger te vinden die taken kan overnemen. Hierbij kan o.a. gedacht worden aan vrijwilligers voor kinderen met GGZ-problematiek.

Wie voert dit uit?

Landstede Welzijn krijgt de opdracht om samen met Carinova Mantelzorgondersteuning en SVTO een scholingsprogramma te maken voor zorgvrijwilligers. Zij maken gebruik van deskundigheid binnen GGZ, gehandicaptenzorg, jeugd- of ouderenzorg. De professionals kunnen een rol spelen in deze scholing. Daarnaast kan de ervaring van mantelzorgers en zorgvrijwilligers die nu al met deze groepen werken worden benut (ervaringsdeskundigen).

Actiepunt 13 GGZ maatje

We zorgen ervoor dat mensen met GGZ-problematiek en een klein sociaal netwerk kunnen blijven deelnemen aan de samenleving. Dit doen we door het starten van een specifiek maatjesproject GGZ.

Wie voert dit uit?

Vriendendiensten Deventer.

Actiepunt 14 Vrijwilligers doen kleine klusjes

Vrijwilligers kunnen mantelzorgers ontlasten door kleine klusjes in en om de woning te doen of te ondersteunen bij vervoer. In Raalte voert de Algemene Hulpdienst dit uit. We geven extra subsidie om een grotere doelgroep te bedienen.

Wie voert dit uit?

Algemene Hulpdienst.

6 Waarderen

Alle actiepunten in dit plan hebben indirect als doel dat mantelzorgers ondersteund worden en zich gewaardeerd voelen. Erkenning en waardering heeft ook te maken met het gevoel dat je als mantelzorger gezien en gehoord wordt en dat er een mogelijkheid is om hulp te krijgen. We doen dit onder andere door publiciteit waarbij mantelzorgers hun verhaal vertellen, het verbeteren van de informatievoorziening, zorgen voor respijtmogelijkheden, lotgenotencontact en ontmoeting en ontspanning zoals een wandeling. We gaan het aantal ontmoetings- en ontspanningsactiviteiten voor mantelzorgers uitbreiden. Daarnaast zullen we mantelzorgers actief betrekken bij de uitvoering van dit actieplan.

6.1 Wat willen we bereiken?

Mantelzorgers voelen zich erkend en gewaardeerd voor hun inzet.

6.2 Wat gaan we hiervoor doen?

Actiepunt 15 Verschillende mogelijkheden om te ontmoeten en te ontspannen in Raalte

We bieden mantelzorgers een aantal keer per jaar de mogelijkheid deel te nemen aan ontmoetings- en ontspanningsactiviteiten.

Wie voert dit uit?

We vragen aan beide mantelzorgorganisaties om dit samen met mantelzorgers vorm te geven.

Actiepunt 16 betrekken bij uitvoering

We geven mantelzorgers de mogelijkheid om mee te denken over de uitvoering van de actiepunten. Dit doen wij door 1x per jaar een bijeenkomst te organiseren met mantelzorgers. Begin 2017 is er een startbijeenkomst waarin de acties uit dit plan worden toegelicht door de gemeente en de deelnemende organisaties.

Wie voert dit uit?

De gemeente in samenwerking met de Wmo-raad en de betrokken organisaties..

7 Rolverdeling, financiën en planning

In dit actieplan staan de acties voor het versterken van de mantelzorgondersteuning in Raalte beschreven. Het uiteindelijke doel is om tot een samenhangend waarderings- ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers te komen. Hieronder beschrijven we hoe we verder tot uitvoering willen komen. Hierbij komen de volgende punten aan de orde:

- Wat is de rol van iedereen?
- Wat mag het kosten?
- Wanneer gaan we dit allemaal uitvoeren?

7.1 Samen werken aan uitvoering van het plan

Verschillende partijen hebben een rol bij de uitvoering van dit plan. Bijvoorbeeld: het

Gemeentelijk Toegangsteam, hulpverleners, beroepskrachten binnen zorg, welzijn, sport en het onderwijs, werkgevers, vrijwilligersorganisaties en kerken. We zien de mantelzorgondersteuning en het voorkomen van overbelasting namelijk als een gedeelde verantwoordelijkheid van gemeente, organisaties en inwoners van Raalte.

Gemeente Raalte

De coördinatie van dit actieplan ligt bij de gemeente. De uitvoering zelf ligt bij verschillende maatschappelijke organisaties. De gemeente Raalte maakt afspraken met de door de gemeente gefinancierde instellingen. De gemeente Raalte verhoudt zich tot deze organisaties als opdrachtgever tot opdrachtnemer of als subsidieverlener tot subsidieontvanger.

Naast de rol als opdrachtgever heeft de gemeente ook een regisserende en controlerende rol:

- het realiseren van inhoudelijke samenhang tussen de verschillende beleidsvelden;
- het sturen op samenwerking tussen partners op het gebied van zorg en welzijn in ketens en netwerken en het tegengaan van versnippering en overlap;
- het realiseren van optimale burgerbetrokkenheid;
- toezien dat gemaakte afspraken worden nagekomen en het sturen op kwaliteit, volume en budgetten.

Partners binnen het Sociaal Domein

Voor de uitvoering van het plan gaat het allereerst om die partners met wie de gemeente Raalte een subsidierelatie onderhoudt en waarbij het instrument subsidie wordt ingezet om de beleidsdoelstellingen te realiseren. De belangrijkste partners voor dit plan zijn Carinova Mantelzorgondersteuning, SVTO en Landstede Welzijn. Voor de uitvoering zal met deze partners worden besproken welke acties binnen de bestaande afspraken passen (subsidie). Waar nodig zullen aanvullende afspraken worden gemaakt. Aan de afspraken worden kwaliteitseisen en resultaatafspraken verbonden.

Maar ook andere (vrijwilligers)organisaties en hebben een rol bij uitvoering. Zoals MEE, het Sociaal loket en het GTT, diverse zorgorganisaties, het onderwijs, werkgevers en kerken.

7.2 Financiën

Een deel van de uitvoering past binnen de begroting. Voor het voortzetten van bestaande activiteiten, waaronder de activiteiten van Carinova Mantelzorgondersteuning, SVTO, de casemanager dementie en het gebruik van OZO verbindzorg, is reeds geld in de begroting 2017 en verder opgenomen.

Enkele van de huidige activiteiten worden uitgebreid zoals "Ontmoeting in eigen dorp" van Zorggroep Raalte. Voor dit actieplan zijn alleen de extra bedragen ten opzichte van de begroting van 2017 opgenomen (zie tabel bij 6.3).

Het totaalbedrag voor uitvoering van dit plan (zowel uitbreiding als nieuwe activiteiten) bedraagt € 128.000,- structureel en € 10.000,- incidenteel voor 2017. Deze middelen zijn afkomstig uit het Wmo-budget.

7.3 Planning

In onderstaand schema is bij de actiepunten de planning op hoofdlijnen aangegeven, uit welk budget de activiteit wordt gefinancierd en of er aanvullende middelen nodig zijn. Veel activiteiten starten in 2017. Samen met betrokken organisaties wordt de uitvoering en de planning verder uitgewerkt.

Informatie: Informatie, advies en bewustwording

Doel	Actie	Start	Eind/ gereed	Budget	Extra investering
1	Periodiek publiciteit over mantelzorg.	2016	2020	Wmo budget	€ 8.000 (structureel)
2	Samenhang in voorlichting en preventie.	2017	2018	Reguliere subsidie	n.v.t.
3	Digitaal platform met een sociale kaart. Extra publiciteit mantelzorgers.	2016	2017	Middelen Sociaal Domein	€ 2.500 (incidenteel)
4	Een herkenbaar punt voor alle vragen over mantelzorg.	2017	2018	Subsidie Carinova/SVTO (Wmo-budget)	€ 2.500 (incidenteel)
5	Eén werkwijze voor ondersteuning	2017	2018	Onderdeel huidige subsidie mantelzorgondersteuning	n.v.t.
6	Inwoners stimuleren tot initiatief om zelf ervaringen als mantelzorgers te delen en om elkaar te helpen	2018	2019	Onderdeel huidige subsidie mantelzorgondersteuning	n.v.t.

Oog voor mantelzorg

Doel	Actie	Start	Eind/ gereed	Budget	Extra investering
7	Mantelzorgbeleid bij zorgorganisaties onder de aandacht brengen.	2018	2020	Binnen reguliere uren cluster Wmo.	n.v.t.
8	Het agenderen van "werk en mantelzorg" bij werkgevers.	2017	2020	Wmo budget	€ 5.000 (structureel)
9	Aandacht voor jonge mantelzorgers op school.	2017	2020	Wmo budget (subsidie Carinova mantelzorgerondersteuning/SVTO)	€15.000 (structureel)

Ontlasten en verlichten: praktische steun en taken overnemen

Doel	Actie	Start	Eind/ gereed	Budget	Extra investering
10	Drempels verlagen voor respijtzorg (o.a. respijtvrijwilligers, niet geïndiceerde dagbesteding, inloopmogelijkheid GGZ)	2017	2020	Wmo budget (verhoging)	€ 63.000 (structureel)

11	Afstemming binnen de informele ondersteuning.	2017	2019	Wmo budget	€3.000 (structureel)
12	Zorgen voor voldoende deskundige vrijwilligers.	2017	2019	Wmo budget	€5.000 (incidenteel)
13	Vriendendiensten GGZ maatje.	2016	2020	Wmo budget	€17.000 (structureel)
14	Vrijwilligers doen kleine klusjes.	2017	2020	Wmo (verhoging budget)	€5.000 (structureel)

Waarderen: ontspannen en betrekken

Doel	Wat	Start	Eind/ gereed	Budget	Extra investering
15	We zorgen voor ontmoeting en ontspanning voor mantelzorgers uit Raalte.	2017	2020	Wmo budget	€10.000 (structureel)
16	Mantelzorgers betrekken bij het uitvoeringsplan.	2017	2020	Wmo budget	€2.000 (structureel)